

Acords

Codi de conducta dels consellers generals

El Consell General en la seva sessió del dia 22 de desembre del 2022, d'acord amb les atribucions que deriven de l'article 54 de la Constitució i de la Disposició final tercera del Reglament del Consell General, ha aprovat el següent:

Codi de conducta dels consellers generals

Exposició de motius

El Capítol II del Títol I del Reglament del Consell General estableix els principis ètics i les regles de conducta bàsics als quals els consellers generals han d'ajustar la seva actuació. El Reglament del Consell General introdueix, entre els deures dels consellers generals, diverses obligacions en matèria de bon govern i disposa que la Sindicatura ha d'elaborar i aprovar un codi de conducta que reguli, concreti i desenvolupi, com a mínim, les situacions de conflicte d'interessos, el compliment de les obligacions derivades del règim d'incompatibilitats i de les declaracions d'activitats, així com el procediment i les conseqüències en cas d'incompliment.

Aquest Codi de conducta pretén abordar tots els àmbits essencials que integren el concepte de bon govern. D'una banda, defineix els principis bàsics als quals els consellers generals han d'ajustar sempre la seva actuació, entre els quals cal destacar els d'integritat, honestedat, transparència i responsabilitat. De l'altra, estableix les regles bàsiques de conducta dels càrrecs electes envers els ciutadans, els treballadors públics, les altres institucions i els mitjans de comunicació. Finalment, complementa el règim d'incompatibilitats per raó del càrrec definit per la llei, regula les situacions de conflicte d'interessos i estableix les conseqüències d'un eventual incompliment.

Capítol I. Àmbit d'aplicació i objecte

Article 1. *Objecte i abast*

El Codi de conducta s'aplica als consellers generals i té com a objecte desenvolupar i complementar les obligacions d'aquests contingudes en la Constitució, el Reglament del Consell General i la Llei qualificada electoral i del referèndum, amb la finalitat de mantenir i reforçar la confiança de la ciutadania en el Consell General mitjançant l'exigència als seus integrants d'una conducta que respongui a alts estàndards d'integritat i transparència.

Capítol II. Principis generals d'actuació i d'exercici del càrrec

Article 2. *Interès públic*

Els consellers generals han d'exercir el seu càrrec d'acord amb l'interès públic i la recerca de l'interès general dels ciutadans, amb integritat i honestedat, evitant cap mena de situació que pugui condicionar indegudament l'exercici del seu càrrec representatiu.

Tenen l'obligació de declarar, tant en el moment d'adquirir la condició plena de conseller general com pel que fa a les eventuais variacions sorgides durant l'exercici del càrrec, qualsevol interès privat que pugui tenir relació amb les seves activitats públiques i han d'adoptar totes les mesures necessàries per a evitar d'incórrer en cap situació de conflicte d'interessos. Les variacions dels interessos privats que puguin tenir relació amb la seva activitat pública es declararan a la Comissió Permanent en el termini d'un mes des que s'hagin esdevingut.

Article 3. *Recursos econòmics*

Els consellers generals i els grups parlamentaris han de gestionar els recursos econòmics que el Consell General posa a la seva disposició de manera ajustada a les previsions que es recullen en l'article 25 del Reglament del Consell General. En aquesta gestió han de garantir que utilitzen aquests recursos de manera racional, adequada i eficient, i que es destinen exclusivament a finançar activitats i altres despeses relacionades amb l'exercici de funcions parlamentàries.

Article 4. *Comportament*

1. La conducta dels consellers generals ha de respondre sempre a la confiança pública de la qual són dipositaris com a càrrecs electes. Han de tenir un tracte respectuós amb els altres consellers generals i amb els ciutadans, sobre la base del principi d'igualtat i de no discriminació de cap mena, així com també amb totes les persones que presten serveis al Consell General.

2. Els consellers generals, en les sessions tradicionals del Consell General, han de respectar les tradicions i complir amb l'ús de la vestimenta tradicional, amb el gambeto, el tricorni i el bicorni i la medalla d'autoritat.

3. Els consellers generals, en les sessions ordinàries del Consell General, hauran de dur una vestimenta que respecti la institució.

Article 5. *Treball parlamentari*

1. Els consellers generals tenen el dret i el deure d'assistir a totes les sessions del Consell General i de les comissions en què estiguin integrats, i el dret d'emetre el vot en el Ple i en les comissions de què formin part. També tenen el dret i el deure de pertànyer a una comissió.

2. Els consellers generals tenen l'obligació d'observar la cortesia deguda i de respectar les normes d'ordre i de disciplina establertes en el Reglament.

Article 6. *Deure de confidencialitat*

En aplicació de l'article 7 del Reglament del Consell General, els consellers generals tenen l'obligació de guardar secret sobre les actuacions o resolucions que tinguin aquest caràcter d'acord amb la Constitució i el Reglament.

Article 7. *Relacions amb els mitjans de comunicació*

La col·laboració entre els consellers generals i els mitjans de comunicació ha de conjugar la protecció necessària del dret a la informació i el dret dels ciutadans a poder tenir una opinió informada, tot preservant les informacions sobre les quals el Reglament del Consell General o les lleis estableixen una restricció en interès d'altres drets o béns jurídics, o se n'hagi declarat el caràcter secret d'acord amb els articles 5.3 i 53 del Reglament del Consell General.

Article 8. *Drets dels ciutadans i dels compareixents*

Els consellers generals han de respectar els drets dels ciutadans als quals facin referència directa dins l'exercici del càrrec, així com també els dels compareixents davant els diferents òrgans de la Cambra.

Capítol III. Incompatibilitats

Article 9. *Règim general i declaracions*

1. Els consellers generals estan subjectes al règim d'incompatibilitats legalment establert i a les obligacions de declaració que estableix l'article 8 del Reglament del Consell General en aquesta matèria.

2. El contingut de les declaracions dels consellers generals, degudament actualitzat, s'ha de fer públic en els termes que estableix el Reglament.

Article 10. *Exercici del càrrec i retribució*

1. Els consellers generals exerceixen el càrrec sens perjudici de l'exercici de les activitats que permet el seu règim d'incompatibilitats.

2. Els consellers generals reben la remuneració que determina el Consell General a càrrec del Pressupost d'aquest. El conseller general que, sense justificació suficient o sense autorització de la Sindicatura, deixi d'assistir a tres sessions consecutives del Consell General o a cinc d'alternes durant un any natural haurà d'ésser privat del dret a percebre l'assignació econòmica corresponent a dos trimestres.

Capítol IV. conflicte d'interessos

Article 11. *Del conflicte d'interessos*

1. Els consellers generals i els grups parlamentaris han de vetllar pel compliment estricte de les prescripcions i les regles que estableixen el Reglament del Consell General i aquest Codi de conducta en matèria de conflictes d'interessos.

2. Hi ha conflicte d'interessos quan un conseller general té un interès personal directe o indirecte que pot influir de manera inadequada en el compliment dels seus deures com a conseller general amb la integritat que se li requereix.

3. No hi ha conflicte d'interessos quan un conseller general pot obtenir un benefici únicament pel fet de pertànyer al conjunt de la població o a una categoria o un grup ampli de persones.

4. Els consellers generals tenen el deure de notificar per escrit a la Sindicatura, així com davant de la comissió que analitza els treballs de la llei en qüestió, abans d'intervenir en els debats o de votar, en el si de la comissió, qualsevol situació de conflicte d'interessos existent o potencial relacionada amb l'assumpte que s'hagi d'examinar. Tant la Sindicatura com la comissió aixecaran acta d'aquest tipus de notificacions.

El conseller general que es trobi en aquesta situació ha de fer-se substituir en la comissió durant la totalitat dels treballs del text, tal com estableix l'article 39 del Reglament del Consell General. Extrem que ha de preveure el reglament intern de cada grup parlamentari.

En tots els casos, la situació de conflicte d'interessos comporta el deure d'abstenció del conseller general en els treballs i en les votacions en el si de la comissió legislativa competent.

Les disposicions anteriors no són un obstacle a la llibertat de vot i de criteri del conseller general.

Article 12. *Interessos personals*

Són interessos personals del conseller general suscitar, sol·licitar, acceptar o rebre, per ell mateix o per altri, qualsevol avantatge a canvi d'una intervenció o de l'adopció d'un posicionament específic de qualsevol assumpte pel qual hagi de pronunciar-se, llevat del que estableix l'apartat 3 de l'article 11.

Article 13. *Prevenió de conflictes d'interessos*

1. A cada inici de legislatura, el secretari general del Consell General o la persona que ell delegui ha de dur a terme formacions als consellers generals en matèria de deontologia, d'ètica, de conducta i de conflicte d'interessos.

En el decurs de la legislatura, la Comissió Permanent, si escau, pot demanar, d'ofici o a petició d'un conseller general, assessorament extern, específic i confidencial en deontologia, ètica, conducta i conflicte d'interessos.

2. Els consellers generals, per mitjà de la Sindicatura, poden demanar un informe a la Comissió Permanent si creuen que poden incórrer en una situació de conflicte d'interessos.

3. La Sindicatura ha de demanar el parer de la Comissió Permanent si ho considera necessari o si un conseller general li ha expressat dubtes sobre la possibilitat d'estar inclòs en una situació de conflicte d'interessos.

4. Si el conseller interessat és membre de la Comissió Permanent, no podrà participar en la deliberació de la situació de conflicte d'interessos que l'afecta.

Article 14. *Obsequis i atencions*

Els consellers generals no poden acceptar cap obsequi, oferta d'hospitalitat, invitació, favor o altres serveis que impliquin una despesa econòmica a càrrec de tercers, en benefici propi o de l'entorn familiar dels consellers generals.

No s'inclouen en aquest supòsit els obsequis protocol·laris, la invitació a intervenir o participar en actes o altres manifestacions en representació del Consell General o en exercici del càrrec de conseller general, o en representació del partit, d'un sindicat, d'un col·legi professional, d'una fundació o d'una associació a què pertanyi el conseller general, si no hi ha cap conflicte directe o indirecte d'interessos per raó de qui ofereixi l'hospitalitat, la invitació o altres serveis que comportin despesa econòmica a càrrec de tercers.

Article 15. *Despeses per activitats*

1. Les despeses originades per activitats oficials fora d'Andorra que duen a terme els consellers generals en exercici del seu càrrec i autoritzades per la Sindicatura, relatives al transport i a l'allotjament i abonades directament o mitjançant reemborsament pel Consell General, s'han de fer efectives sobre el cost real i efectiu acreditat per mitjà de les factures, o documents equivalents, presentades.

2. Els consellers generals, en exercici del seu càrrec, poden percebre dietes per alimentació o altres prestacions complementàries en cas de desplaçaments oficials fora d'Andorra per compte del Consell General.

3. La Sindicatura, escoltada la Junta de Presidents, determinarà els imports i conceptes corresponents a aquestes prestacions.

4. La percepció de dietes i de reemborsament de despeses a càrrec del Consell General és incompatible amb la percepció de prestacions econòmiques pels mateixos conceptes per part d'organismes internacionals en les activitats dels quals participin els consellers generals.

Capítol V. Instruments de garantia i règim sancionador

Article 16. *Mesures generals*

1. La Sindicatura ha de garantir el compliment d'aquest Codi de conducta i adoptar, si escau, les mesures necessàries en cas de vulneració. Intervé en cas d'incompliment o de risc d'incompliment de les obligacions establertes per aquest Codi de conducta, especialment les relatives a situacions de conflicte d'interessos, i proposa les mesures necessàries de prevenció o correcció, així com les relatives al deure de confidencialitat.

2. Correspon a la Comissió Permanent supervisar el compliment del règim d'incompatibilitats dels consellers generals i de les obligacions inherents a les declaracions d'activitats, d'acord amb el que estableix el Reglament del Consell General. A demanda de la Sindicatura, emet informes per determinar si hi ha conflicte d'interessos i, en general, sobre l'aplicació d'aquest Codi de conducta.

3. En els afers que afectin un membre de la Sindicatura o de la Comissió Permanent, el conseller general afectat s'ha d'abstenir d'intervenir.

Article 17. *Garanties*

1. Ningú pot ser sancionat per infraccions que en el moment de produir-se no estiguin prèviament tipificades com a tals.

2. La norma sancionadora no és aplicable a supòsits que no s'hi comprenen expressament.

3. No es pot sancionar ningú més d'una vegada pel mateix fet.

4. No es pot executar cap sanció si no és en virtut d'una resolució ferma dictada, seguint el procediment legal, per l'òrgan competent.

Article 18. *Incoació del procediment*

Si hi ha motius fonamentats per a creure que un conseller general pot haver infringit aquest Codi de conducta, la Sindicatura, a iniciativa pròpia o d'un grup parlamentari, pot iniciar el procediment de verificació

i demanar de manera motivada un informe a la Comissió Permanent que, per mitjà d'un procediment intern, ha d'examinar els fets i valorar si hi concorren circumstàncies suficients que indiquin l'existència d'una possible infracció.

Si considera que s'ha pogut cometre una infracció i decideix investigar els fets, la Comissió Permanent ha de formular, amb l'audiència prèvia del conseller general afectat, un informe, una recomanació o una proposta que ha d'eleva a la Sindicatura.

Article 19. Règim sancionador

1. Si la Sindicatura, en vista de les conclusions de l'informe de la Comissió Permanent, considera que s'ha comès una infracció, pot imposar una sanció al conseller general, de forma motivada i indicant clarament els fets i els fonaments jurídics que en justifiquen la imposició.

2. Si la Sindicatura, d'acord amb les conclusions de l'informe de la Comissió Permanent, considera que la infracció és molt greu, pot proposar al Ple que acordi la suspensió temporal de l'exercici de la funció parlamentària mentre el conseller general no resolgui la situació d'incompliment. La decisió del Ple no pot ésser objecte de sol·licitud de reconsideració, però sí que es pot sol·licitar la reconsideració de la proposta de la Sindicatura al Ple.

3. Si la infracció se sanciona amb una multa, el seu import es pot fer efectiu mitjançant la retenció de l'assignació econòmica del conseller general.

4. Les resolucions sancionadores s'han de notificar al conseller general, així com al grup parlamentari en el qual estigui adscrit i, si escau, també al grup parlamentari que hagi promogut la iniciativa i, amb posterioritat, han de ser publicades al *Butlletí del Consell General* conjuntament amb els informes de la Comissió Permanent.

5. L'aplicació del règim sancionador s'entén sens perjudici de l'obligació del conseller general d'adoptar de manera immediata les mesures necessàries per a resoldre i eliminar la situació d'incompliment en la qual hagi incorregut, de les quals ha de donar compte a la Comissió Permanent.

6 L'aplicació del règim sancionador que estableix aquest Codi de conducta s'entén sens perjudici de les altres conseqüències jurídiques que el Reglament del Consell General pot vincular al compliment de les obligacions que estableix.

Article 20. Infraccions

1. Són infraccions molt greus:

a) Facilitar intencionadament informació parcial o ometre o manipular informació rellevant en allò que afecta el compliment de les obligacions que estableix aquest Codi de conducta.

b) No guardar el deure de confidencialitat o revelar o lliurar informació que tingui caràcter secret d'acord amb la Constitució i el Reglament del Consell General.

c) Incomplir el deure d'abstenció en cas de conflicte d'interessos.

2. Són infraccions greus:

a) Donar informació incompleta sobre el compliment de les obligacions que estableix aquest Codi de conducta.

b) Incomplir els terminis establerts per a la presentació de les declaracions que han de formular els consellers generals d'acord amb el Reglament del Consell General i aquest Codi de conducta.

c) Acceptar obsequis, regals, favors, ofertes d'hospitalitat o altres serveis de caràcter personal que contravinguin les regles que estableix aquest Codi de conducta.

3. Són infraccions lleus les conductes que comportin incompliment dels principis i de les regles de conducta altres que els establerts en els apartats 1 i 2 anteriors.

4. Les infraccions d'aquest Codi de conducta en matèria d'ordre parlamentari s'han de sancionar d'acord amb el que estableix específicament el Capítol X del Títol II del Reglament del Consell General, i no hi és aplicable el que estableix aquest article.

Article 21. Sancions

1. Les infraccions tipificades en l'article anterior es poden sancionar de la manera següent:

- a) Infraccions lleus:
 - Amb amonestació escrita.
- b) Infraccions greus:
 - Amb amonestació escrita.
 - Amb multa de fins a 2.500€.
- c) Infraccions molt greus:
 - Amb amonestació escrita.
 - Amb multa de 2.501€ a 5.000€.
 - Amb suspensió temporal de l'exercici de la funció parlamentària.

2. Les sancions establertes en l'apartat 1 anterior poden ésser acumulatives en funció de la gravetat de la infracció.

Article 22. Criteris de graduació de les sancions

S'han de tenir en compte totes les circumstàncies concurrents per a valorar i determinar la responsabilitat, als efectes d'establir i graduar les sancions.

En particular, s'han de considerar els criteris següents:

- a) la intencionalitat;
- b) la reincidència o reiteració;
- c) el perjudici causat, i
- d) el benefici obtingut.

Article 23. Reconsideració

1. El conseller general que hagi estat sancionat pot demanar a la Sindicatura la reconsideració de la decisió adoptada, mitjançant un escrit motivat, en el termini de cinc dies a comptar des de la notificació de la sanció. La Sindicatura l'ha de resoldre, de forma motivada, en el termini de quinze dies. La sanció no és ferma fins que es resol la sol·licitud de reconsideració.

2. Les sancions fermes imposades d'acord amb aquest Codi de conducta poden ésser objecte d'empara en els termes que estableix la Llei qualificada del Tribunal Constitucional.

Disposició final primera. Aplicació i modificació

1. La Sindicatura ha d'adoptar les mesures necessàries per a l'aplicació d'aquest Codi de conducta, així com també la formulació i adopció, escoltada la Comissió Permanent, de propostes de modificació del mateix codi.

2. Qualsevol modificació d'aquest Codi de conducta haurà d'ésser ratificada per acord del Ple del Consell General.

Disposició final segona. Entrada en vigor

Aquest Codi de conducta entra en vigor l'endemà de la seva publicació en el *Butlletí Oficial del Principat d'Andorra*.

Casa de la Vall, 22 de desembre del 2022

Roser Suñé Pascuet
Síndica General